

Кац М.В., Швець В.Г.

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко

СТАНДАРТИЗАЦИЯ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА НА ПРЕДПРИЯТИЯХ УКРАИНЫ В СООТВЕТСТВИИ С МЕЖДУНАРОДНОЙ ПРАКТИКОЙ УЧЕТНОГО ПРОЦЕССА

Аннотация

В статье раскрыто общепринятую международную практику документального оформления операций покупки-продажи товарно-производственных запасов, проведено сравнение с опытом проведения таких операций в национальном учете и предложено возможные варианты его усовершенствования на основе стандартизации и гармонизации в соответствии с международными стандартами.

Ключевые слова: учет, документирование, стандартизация, заказ поставщику, расходная накладная, налоговая накладная.

Kats M.V., Shvets V.G.

Taras Shevchenko National University of Kyiv

ACCOUNTING STANDARDIZATION BASED ON INTERNATIONAL PRACTICE FOR THE UKRAINIAN ENTERPRISES

Summary

Standardization of the national enterprises' accounting in compliance with international standards is an essential condition for further development of nonfinancial institutions in their integration into the global economic community. The accounting upgrade is expected to be very effective primarily from the perspective of accounting practice. Out-of-Ukraine based international companies commonly use twice less primary accounting documents for buy-sell transactions and their recording. This practice should be applied to the Ukrainian business to bring the accounting of national companies in compliance with their foreign subsidiaries. Likewise it is to simplify accounting for international companies that have subsidiaries in Ukraine.

Keywords: accounting, bookkeeping, standardization, purchase order, invoice, VAT invoice.

УДК 339.5.012:332.1

РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Ключник А.В., Каплунова О.В., Плеханова А.В.

Миколаївський національний аграрний університет

У статті досліджено сутність та вплив регулювання зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) на регіональному рівні. Розглянуто види регулювання ЗЕД та функції органів регулювання ЗЕД на регіональному рівні. Обґрунтовано значення та необхідність здійснення регулювання ЗЕД з метою стимулювання прогресивних структурних змін в економіці країни.

Ключові слова: регулювання зовнішньоекономічної діяльності, державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності, недержавне регулювання зовнішньоекономічної діяльності, органи регулювання зовнішньоекономічної діяльності, регіональний рівень.

Постановка проблеми. В сучасних умовах економічної нестабільності та постійного пошуку суб'єктів ЗЕД своєї ніші на зовнішніх ринках, важливо необхідним фактором для їх розвитку і закріпленню, як гідних і конкурентоспроможних суб'єктів ЗЕД на зовнішніх ринках виступає – регулювання зовнішньоекономічної діяльності, однією з цілей якого є створення умов для залучення економіки України в систему світового поділу праці та її наближення до ринкових структур розвинутих зарубіжних країн.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питання регулювання зовнішньоекономічної діяльності за його різними аспектами та напрямками приділялась значна увага з боку як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, таких як: О. Амоша, В. Бабенко, І. Багрова, Л. Батченко, О. Білорус, С. Бойко, І. Бураковський, О. Гаврилук, А. Гальчинський, Д. Задохайло, С. Захарін, Е. Зінь, Ю. Іванов, Є. Кузьмін, В. Мамутов, І. Михасюк,

Н. Мікула, В. Новицький, О. Носова, Л. Савельєв, В. Сухарський, Н. М. Тюріна, А. Філіпенко, О. Шкурпій, А. Яковлев, Дж. Бейкер, П. Божик, М. Боскін, В. Карашевські, Ю. Котинські, Р. Моксон, М. Портер, Дж. Сакс, Р. Фатхудинов, Р. Фінстра.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на створений механізм регулювання зовнішньоекономічної діяльності та розроблену законодавчу базу, що виступає інструментом регулювання зовнішньоекономічної діяльності, як на макрорівні, так і на регіональному рівні, не у повній мірі забезпечується ефективна зовнішньоекономічна діяльність підприємств.

Мета статті. Метою цієї роботи є обґрунтування теоретичних засад та практичних рекомендацій, щодо регулювання зовнішньоекономічної діяльності на прикладі Миколаївської області.

Виклад основного матеріалу. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності – це забезпечення збалансування економіки та рівноваги внутрішньо-

го ринку країни; стимулювання прогресивних структурних змін в економіці, в тому числі зовнішньоекономічних зв'язків суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності; створення найбільш сприятливих умов для залучення економіки України в систему світового поділу праці та її наближення до ринкових структур розвинутих зарубіжних країн. [1]

Регулювання ЗЕД полягає також в тому, що здійснює функцію збереження стану упорядкованості в сфері зовнішньоекономічної діяльності, здійснює усунення недоліків, відхилень від заданого порядку ведення діяльності ЗЕД, а також коректує і направляє в потрібні напрямки діяльність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні здійснюється:

– Україною як державою в лиці її органів в межах їх компетенції;

– недержавними органами управління економікою, які діють на основі своїх установчих документів;

– самими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності на основі відповідних угод, які заключаються між ними.[2]

При здійсненні регулювання зовнішньоекономічної діяльності, розрізняють такі види регулювання:

1) державне регулювання – система заходів законодавчого і контролюючого характеру, покладених вдосконалювати ЗЕД в інтересах національної економіки;

2) недержавне регулювання – система заходів, яка має опосередкований вплив на розвиток ЗЕД, здійснюваних недержавними органами на підставі їх статутних документів.

Основною метою державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності є створення сприятливих умов для розширеного відтворення всередині країни. В процесі її реалізації спостерігається суперечливе поєднання протекціонізму і лібералізму.

Метою недержавного регулювання є сприяння розвитку національної економіки та її інтеграції у світове господарство, створення сприятливих умов для підприємницької діяльності в Україні.

Регулювання зовнішньоекономічної діяльності здійснюється на декількох рівнях. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в регіонах відноситься, як до мезорівня, так і мікрорівня, залежно від органів, які здійснюють регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Більш детально здійснення регулювання зовнішньоекономічної діяльності в регіоні, на прикладі Миколаївської області, представлено в рис. 1.

Будь-які підприємства, які є суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, підпорядковуються даним органам регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Досліджуючи регулювання зовнішньоекономічної діяльності в регіонах, то органами регулювання представлені відповідно державні, недержавні органи регулювання та суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності.

Найбільший вплив, щодо державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств в регіонах мають обласні державні адміністрації. При обласній державній адміністрації створюються Управління зовнішніх зносин та зовнішньоекономічної діяльності та Управління з питань сприяння залученню інвестицій. Останні використовують для регулювання той же механізм, що використовується і на рівні держави в цілому – це методи митно-тарифного і нетарифного регулювання, валютні обмеження, регулювання валютних курсів та імпорتنі депозити та інструменти державного регулювання

(оподаткування, митні тарифи, численні податки і збори з товарів, що ввозяться, імпорتنі депозити, пільгові кредити експортерам, гарантії, а також квотування та ліцензування).

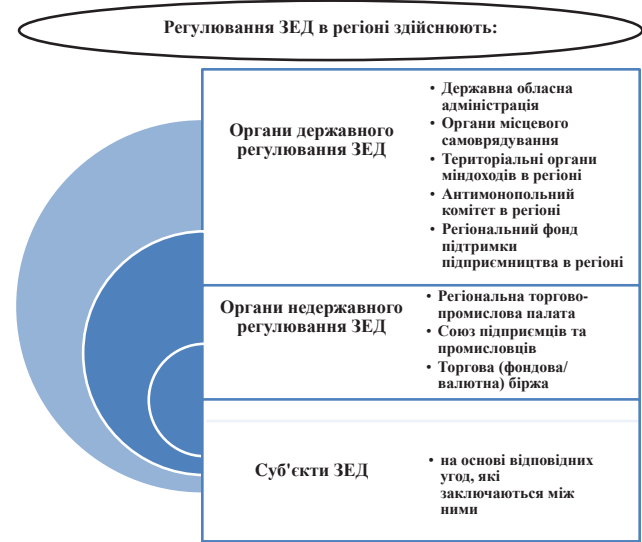

Рис. 1. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в регіоні (на прикладі Миколаївської області)

Джерело: розроблено авторами

Органи місцевого самоврядування в регіоні є представницьким органом місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст, у межах повноважень, визначених Конституцією України, Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» й іншими законами, а також повноважень, переданих їм сільськими, селищними, міськими радами.

Для органів місцевого самоврядування одним з напрямків діяльності виступає здійснення зовнішньоекономічної функції. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. з наступними змінами і доповненнями визначає зовнішньоекономічну діяльність, як діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами.

Ст. 10 цього Закону закріплює, щодо органів місцевого управління зовнішньоекономічною діяльністю належать місцеві ради, їх виконавчі органи, а також територіальні підрозділи (відділення) органів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України. Зазначається, що нормативні акти місцевих рад та підпорядкованих їм виконавчих органів стосовно регулювання зовнішньоекономічної діяльності приймаються тільки у випадках, прямо передбачених законами України. Місцеві ради та їх виконавчі органи діють як суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності лише через створені ними зовнішньоекономічні комерційні організації, які мають статус юридичної особи України. [3]

Конкретні повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад в рамках реалізації зовнішньоекономічної функції на місцевому рівні закріплені у ст. 35 Закону «Про місцеве самоврядування в Україні», до яких відноситься укладення і забезпечення виконання у встановленому законодавством порядку договорів з іноземними партнерами на придбання та реалізацію продукції, виконання робіт і надання послуг, а також сприяння

зовнішньоекономічним зв'язкам підприємств, установ та організацій, розташованих на відповідній території, незалежно від форм власності. [4] Йдеться про створення сприятливих умов для розвитку зовнішньоекономічної діяльності на відповідній території шляхом реалізації наданих повноважень у частині, що стосується, наприклад, попереднього розгляду питань щодо розміщення, спеціалізації та розвитку відповідних підприємств, установ, організацій, підготовки висновків про надання в установленому порядку земельних ділянок, здійснювані органами місцевого самоврядування. Одним з таких пріоритетних напрямів є створення спеціальних (вільних) економічних зон, на яких встановлюється й діє спеці-альний правовий режим економічної діяльності та порядок застосування дії законодавства України. На цій території запроваджуються пільгові митні, валютно-фінансові, податкові та інші умови економічної діяльності національних та іноземних юридичних і фізичних осіб.

Законодавчо також закріплюється повноваження виконавчих органів місцевого самоврядування, щодо сприяння у створенні на основі законодавства спільних з іноземними партнерами підприємств виробничої й соціальної інфраструктури та інших об'єктів, та відповідно залучення іноземних інвестицій для створення робочих місць.

Територіальні органи Міндоходів в регіонах здійснюють функції адміністрування податків, зборів, митних платежів та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, надання послуг громадянам та бізнесу і, як результат, забезпечення наповнення дохідної частини бюджету, створення умов для розвитку підприємництва в області та міжнародної торгівлі.

Антимонопольний комітет в регіоні (обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України) здійснює участь у формуванні та реалізації конкурентної політики в частині, а саме:

- здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції;
- контроль за узгодженими діями суб'єктів господарювання та регулюванням цін (тарифів) на товари, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій;
- сприяння розвитку добросовісної конкуренції;
- здійснення контролю щодо створення конкурентного середовища та захисту економічної конкуренції у сфері державних закупівель;
- внесення у відповідні органи влади і управління пропозиції щодо скасування ліцензій, припинення операцій зовнішньоекономічної діяльності підприємств у разі порушення ними антимонопольного законодавства.[5]

Функціями Регіонального фонду підтримки підприємництва в регіонах є: сприяння розвитку між-регіонального та міжнародного бізнесу-співпраці, встановленню і розвитку ділових контактів між суб'єктами малого підприємництва; сприяння у залученні вітчизняних та іноземних інвестицій для реалізації пріоритетних напрямків діяльності, щодо створення конкурентного середовища та розвитку підприємництва.

До органів недержавного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в регіоні (на прикладі Миколаївської області), як зазначалося вище, є:

- Регіональна торгово-промислова палата (РТПП);

- Союз підприємців та промисловців;
- Торгова (фондова/валютна) біржа, залежно від регіону, в якому знаходиться.

Так, функціями РТПП є: пошук потенційних ділових закордонних парт-нерів та сприяння розвитку зовнішньоекономічних зв'язків; здійснення практичної допомоги підприємцям у проведенні торговельно-економічних операцій на внутрішньому та зовнішньому ринках; проведення міжнародних виставок і конференцій, з метою залучення іноземних інвестицій в регіон, сприяння розвитку експорту українських товарів і послуг; надання допомоги малому і середньому бізнесу вийти на нові ринки, в тому числі і зовнішні, а також вплив на зміну і вдосконалення законодавства, щодо поліпшення розвитку бізнесу в країні, шляхом рішень і пропозицій, які вона пропонує на перегляд Кабінету Міністрів України. [6]

Союз промисловців та підприємців в регіоні здійснює такі функції: захист інтересів суб'єктів ЗЕД з питань поліпшення інвестиційного клімату в країні, вдосконалення експортно-імпоротної політики; реформування грошово-кредитної системи, подолання платіжної кризи, створення стимулюючої виробництва податкової системи; сприяння прийняттю власними структурами рішень, які б допомагали розвитку бізнесу в Україні; всіляке сприяння структурній перебудові економіки, випуску конкурентоспроможної продукції, нарощуванню експортного потенціалу, вдосконаленню менеджменту на підприємствах, фірмах, зростанню професіоналізму керівників.

Функціями товарних бірж є: створення умов для проведення біржової торгівлі, здійснення та проведення біржових торгів, регулювання цін за допомогою співвідношення попиту і пропозиції на товари, що допускаються до обігу на біржі. Функція валютної біржі така ж як і товарної, різниця лише в тому, що тут біржа виступає регулятором цін на валюту. Фондова біржа являє собою організаційно оформлений, постійно діючий ринок, на якому здійснюється торгівля цінними паперами.[7]

Висновки та пропозиції. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності у регіональному контексті має значний вплив на діяльність конкретних суб'єктів господарювання та держави в цілому. Тому, нами було сформована ієрархія структури регулювання ЗЕД, рис. 2.

Рис. 2. Ієрархічна структура регулювання зовнішньоекономічної діяльності в регіоні

Джерело: розроблено авторами

До територіальних органів входять: обласна державна адміністрація, органи місцевого самоврядування, територіальний орган Міндоходів в регіоні, антимонопольний комітет в регіоні. До спеціалізованих функціональних інститутів входять: регіональ-

ні торгово-промислові палати, товарні (фондові/валютні) біржі, союзи промисловців та підприємців, різні фонди підтримки підприємництва в регіонах.

Отже, як зазначено в розробленій ієрархії структурних одиниць регулювання ЗЕД в регіоні, можна виділити наступні основні їх задачі та необхідність на сьогоднішній день:

- захист економічних інтересів України та інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
- забезпечення збалансованості економіки та рівноваги внутрішнього ринку країни;

- стимулювання прогресивних структурних змін в економіці;

- створення найбільш сприятливих умов для залучення національної економіки в систему світового поділу праці;

- заохочення конкуренції та ліквідація монополізму у сфері зовнішньоекономічної діяльності;

- підтримка конкурентоспроможності національних виробників на зовнішніх ринках;

- наближення до ринкових структур розвинутих зарубіжних країн.

Список літератури:

1. Зінь Е. А. «Основи зовнішньоекономічної діяльності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/19430926/ekonomika/regulyuvannya_zovnishnoekonomichnoyi_diyalnosti
2. Задихайло Д. В. «Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/1728092448679/pravo/regulyuvannya_zovnishnoekonomichnoyi_diyalnosti_ukrayini
3. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/959-12?test=dCCMfOm7xBWM0r1EZiLSy/hoHI4qcs80msh8Ie6>
4. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>
5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0139-02>
6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://lubbook.net/book_394_glava_7_3.3._Nederzhavn%D1%96_organ_regul.html
7. Тюріна Н. М. «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/1647121053823/ekonomika/organi_derzhavnogo_regulyuvannya_zovnishnoekonomichnoyi_diyalnosti_ukrayini_kompetentsiyi

Ключник А.В., Каплунова О.В., Плеханова А.В.

Николаевский национальный аграрный университет

РЕГУЛИРОВАНИЕ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НА РЕГИОНАЛЬНОМ УРОВНЕ

Аннотация

В статье исследована сущность и влияние регулирования внешне-экономической деятельности (ВЭД) на региональном уровне. Рассмотрены виды регулирования ВЭД и функции органов регулирования ВЭД на региональном уровне. Обосновано значение и необходимость осуществления регулирования ВЭД с целью стимулирования прогрессивных структурных изменений в экономике страны.

Ключевые слова: регулирования внешнеэкономической деятельности, государственное регулирование внешнеэкономической деятельности, негосударственное регулирование внешнеэкономической деятельности, органы регулирования внешнеэкономической деятельности, региональный уровень.

Klyuchnik A.V., Kaplunova O.V., Plekhanova A.V.

Mykolaiv National Agrarian University

REGULATION OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITIES ON THE REGIONAL LEVEL

Summary

In the article had researched the essence and the impact of regulation foreign economic activity (FEA) on the regional level. Also had considered kinds regulation of FEA and functions of regulating economic activity on the regional level. The significance and need for regulation of foreign economic activity to stimulate progressive structural changes in the economy is proved.

Keywords: regulation of foreign economic activity, government regulation of foreign economic activity, non-state regulation of economic activity, regulatory agencies of foreign economic activity, regional level.